

PHÁT TRIỂN DU LỊCH ĐÀ NẴNG THEO HƯỚNG BỀN VỮNG: NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ CÁC GIẢI PHÁP

SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN DA NANG CITY: RELEVANT FACTORS AND SOLUTIONS

Lê Thế Giới¹, Lê Đức Viên²

¹Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng; ltgioi@ac.udn.vn

²Văn phòng đoàn Đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân thành phố Đà Nẵng; vienld@gmail.com

Tóm tắt - Bài báo này trình bày kết quả nghiên cứu về phát triển du lịch theo hướng bền vững ở Đà Nẵng trên cơ sở vận dụng khung lý luận về các nhân tố ảnh hưởng đến du lịch bền vững nói chung làm cơ sở đánh giá cụ thể các nhân tố phát triển du lịch ở Đà Nẵng. Từ đó, đề xuất các giải pháp thiết thực nhằm phát triển du lịch bền vững trên cả ba phương diện: phát triển bền vững về kinh tế, bền vững về xã hội và bền vững về môi trường. Đồng thời đề xuất những kiến nghị đối với các cơ quan quản lý nhà nước ở Trung ương và tại thành phố Đà Nẵng nhằm tạo môi trường thuận lợi để thực hiện một cách có hiệu quả mục tiêu phát triển bền vững ngành du lịch thành phố trong thời gian đến.

Từ khóa - giải pháp phát triển du lịch bền vững ở Đà Nẵng; du lịch bền vững; các nhân tố ảnh hưởng; bền vững về kinh tế; bền vững về xã hội; bền vững về môi trường.

Abstract - This article presents the results of research on the sustainable tourism development in Da Nang city based on the theoretical framework of the factors affecting sustainable tourism in general as a basis for the evaluation of situation in Da Nang city. The article also proposes practical measures of sustainable tourism development in three dimensions: economy, society and environment. Besides, it gives recommendations for the central and Da Nang's management agencies on creating a favorable environment to implement effective sustainable development goals of the city's tourism in the future with economic sustainability, social sustainability and environmental sustainability.

Key words - measures of sustainable tourism development in Da Nang; sustainable tourism; relevant factors; economic sustainability; social sustainability; environmental sustainability.

1. Đặt vấn đề

Đà Nẵng có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch như lợi thế về vị trí địa lý, cơ sở hạ tầng, nguồn tài nguyên du lịch phong phú. Trong những năm qua, thành phố đã chú trọng đầu tư hệ thống cơ sở hạ tầng và phát triển đa dạng các loại hình du lịch. Nhờ đó, du lịch đã hướng đến trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của Đà Nẵng. Tuy nhiên, quá trình phát triển du lịch thành phố chưa có sự gắn kết chặt chẽ giữa phát triển du lịch với giải quyết các vấn đề xã hội và môi trường. Do đó, việc đề ra các giải pháp nhằm khai thác các tiềm năng du lịch để phát triển kinh tế - xã hội thành phố, nhưng vẫn đảm bảo mối quan hệ hài hoà giữa lợi ích hiện tại và tương lai là một đòi hỏi cấp bách đối với thành phố Đà Nẵng. Trong bối cảnh này, phát triển du lịch theo hướng bền vững là con đường lý tưởng nhất cho ngành du lịch thành phố. Tuy nhiên, làm thế nào để con đường lý tưởng nhất này có lối đi riêng và rộng lớn, vẫn là bài toán cần nhiều lời giải đáp.

2. Khung lý thuyết về các nhân tố ảnh hưởng đối với phát triển du lịch bền vững

Tại Hội nghị toàn cầu RIO 92 và RIO 92+5 đã quan niệm “phát triển bền vững được hình thành trong sự hoà nhập, đan xen và hoà hiệp của 3 hệ thống tương tác là hệ kinh tế, xã hội và môi trường” [1]. Do đó, trong quá trình xem xét các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển du lịch theo hướng bền vững, mặc dù có nhiều nhân tố khách quan và chủ quan khác nhau, song quy tụ lại, cần xem xét ba nhóm nhân tố sau:

2.1. Các nhân tố thuộc điều kiện tự nhiên

Các điều kiện tự nhiên, đặc biệt là biển và bờ biển, rừng và tài nguyên rừng, các loại đất (đồng bằng, đồi, núi, hang động), thời tiết, khí hậu có ảnh hưởng rất lớn đến phát triển du lịch theo hướng bền vững. Địa phương nào có các nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú, đa dạng, độc đáo (bãi

biển đẹp, cảnh quan hùng vĩ, thời tiết - khí hậu mát mẻ, nhiều loài động thực vật quý hiếm...) địa phương đó sẽ có nhiều cơ hội để phát triển nhanh, mạnh du lịch, du lịch sẽ trở thành một ngành kinh tế quan trọng, có đóng góp xứng đáng cho sự phát triển kinh tế - xã hội cho địa phương. Nhờ đó, mọi tầng lớp dân cư, mọi thành phần trên địa bàn luôn quan tâm đến phát triển du lịch, làm cho du lịch chuyển nhanh sang phát triển theo hướng bền vững.

Tất nhiên, cũng có yếu tố tự nhiên tác động không thuận lợi đối với phát triển du lịch theo hướng bền vững. Một cơn bão, hay một trận lũ lụt đi qua có thể tàn phá hàng loạt các cơ sở, các công trình du lịch mà tự nhiên và con người mất bao công sức mới tạo dựng được. Vì thế, để bảo đảm cho du lịch phát triển theo hướng bền vững, một mặt phải giữ gìn, bảo vệ, khai thác có hiệu quả các nguồn lực quý giá do thiên nhiên mang lại. Mặt khác, phải tìm mọi cách hạn chế một cách tốt đa những thiệt hại mỗi khi có thiên tai xảy ra [2].

2.2. Các nhân tố thuộc điều kiện kinh tế - quản lý

Có nhiều nhân tố thuộc nhóm điều kiện kinh tế - quản lý ảnh hưởng đến phát triển du lịch theo hướng bền vững, đáng lưu ý là các nhân tố sau đây:

- Hệ thống chính sách của Nhà nước đối với phát triển du lịch. Đây là nhân tố ảnh hưởng lớn đến việc phát triển du lịch bền vững. Hệ thống chính sách đó có thực sự tạo điều kiện thuận lợi cho ngành du lịch phát triển nhanh theo hướng bền vững và hội nhập với khu vực và thế giới hay không. Trong hệ thống chính sách của Nhà nước đối với phát triển du lịch theo hướng bền vững, thì các chính sách xuất - nhập cảnh, chính sách thu đổi ngoại tệ, chính sách lưu trú (hộ khẩu - hộ tịch), chính sách đầu tư, chính sách xã hội hóa hoạt động du lịch, chính sách bảo vệ các nguồn tài nguyên thiên nhiên du lịch, chính sách quảng bá du lịch có vai trò đặc biệt quan trọng. Chính sách phù hợp, thông thoáng thì du lịch phát

triển nhanh và đúng hướng, ngược lại sẽ là sự kìm hãm. Đường lối, chính sách phát triển du lịch nằm trong đường lối chung phát triển kinh tế - xã hội. Vì vậy, phát triển du lịch cũng là thực hiện sự phát triển chung của xã hội.

- Tính chuyên nghiệp trong hoạt động du lịch. Tính chuyên nghiệp phải được thể hiện từ người quản lý nhà nước về du lịch, đến người quản lý các cơ sở kinh doanh du lịch, và người nhân viên thuộc mọi bộ phận trong các cơ sở kinh doanh du lịch. Kinh nghiệm thực tiễn phát triển du lịch của nhiều quốc gia trên thế giới đã cho thấy, tính chuyên nghiệp trong phục vụ du lịch để lại thiện cảm đặc biệt tốt cho du khách.

- Cơ sở vật chất kỹ thuật và thiết bị hạ tầng. Đây là điều kiện quan trọng để phát triển du lịch và nó có ảnh hưởng lớn đến việc thu hút khách du lịch đến với địa điểm du lịch, bao gồm: mạng lưới giao thông vận tải, là nhân tố quyết định đến việc phát triển du lịch cũng như khai thác những tiềm năng du lịch của địa phương (Mạng lưới giao thông thuận lợi mới thu hút được du khách đến với địa điểm du lịch); mạng lưới thông tin liên lạc và internet, giúp trao đổi thông tin, tìm kiếm dễ dàng các điểm du lịch mà mình thích, từ đó lên kế hoạch cho chuyến đi, giúp chuyến đi được thuận lợi, giúp các doanh nghiệp du lịch liên kết với nhau, trao đổi kinh nghiệm và cùng nhau phát triển. Ngoài ra, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch còn bao gồm trang thiết bị, phương tiện, cơ sở cần thiết để đón tiếp khách du lịch, nơi lưu trú cho du khách, khu vui chơi giải trí. Đây là yếu tố quan trọng để thoả mãn nhu cầu nghỉ ngơi cũng như giải trí của du khách, từ đó thu hút được nhiều du khách hơn.

2.3. Các nhân tố thuộc điều kiện lịch sử - văn hóa - xã hội

Đây cũng là nhóm nhân tố có vai trò rất quan trọng đối với phát triển du lịch theo hướng bền vững, cụ thể:

- Nơi nào có nhiều di tích lịch sử nổi tiếng, có nhiều lễ hội dân gian truyền thống nổi bật, mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc, văn hóa vùng miền, lại biết giữ gìn, bảo vệ nó, thì chắc chắn sẽ có nhiều điều kiện để phát triển các hoạt động du lịch.

- Sự tham gia của cộng đồng dân cư vào phát triển du lịch. Sự tham gia của cộng đồng dân cư không những tạo thu nhập cho cộng đồng dân cư, mà còn tăng tính trách nhiệm trong việc phát triển du lịch. Bên cạnh đó, để du lịch phát triển nhanh theo hướng bền vững, vấn đề rất quan trọng là phải thực hiện xã hội hóa hoạt động này, vận động mọi người dân, mọi thành phần kinh tế cùng tích cực tham gia. Tuy nhiên, để xã hội hóa du lịch thành công và ngày càng bền vững, yếu tố quyết định là ý thức của người dân. Người dân phải biết giữ gìn, bảo vệ các nguồn tài nguyên du lịch, người dân phải tự giác giữ gìn môi trường sống của mình, bảo đảm xanh, sạch, đẹp, hấp dẫn du khách, người dân phải có thái độ hòa nhã, lịch sự, văn minh khi tiếp xúc với du khách, cũng như phải chuyên nghiệp hóa dần các hoạt động phục vụ cho du khách. Nói cách khác, phải nâng cao trình độ dân trí của người dân.

3. Đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững ở Đà Nẵng

3.1. Ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên

Điều kiện tự nhiên tác động đến phát triển du lịch theo hướng bền vững ở thành phố Đà Nẵng theo cả hai hướng,

thuận và nghịch. Thuận là, Đà Nẵng nằm ở vị trí trung lộ của đất nước, là nơi giao hòa của nhiều nền văn hóa khác nhau của đại gia đình các dân tộc Việt Nam, đặc biệt lại có bờ biển đẹp, với nhiều bãi tắm nổi tiếng trên thế giới, có nhiều cảnh quan thiên nhiên vừa đẹp vừa hùng vĩ, và cũng có nơi thời tiết mát mẻ quanh năm như một vùng ôn đới. Điều kiện tự nhiên như vậy đã tạo ra cho Đà Nẵng một lợi thế vô cùng lớn lao trong phát triển du lịch theo hướng bền vững mà ít địa phương trong cả nước có. Tác dụng nghịch là, Đà Nẵng nằm trong vùng có điều kiện thời tiết, khí hậu khá khắc nghiệt, mưa, bão, lũ lụt xảy ra thường xuyên. Mùa mưa ở Đà Nẵng thường tập trung từ tháng 10 đến tháng 12 Dương lịch hàng năm, với thời gian mưa kéo dài và lượng mưa rất lớn. Mùa mưa, lũ đi kèm với mùa bão, nên thường gây ra những tổn thất khá nặng nề cho Thành phố nói chung, cho ngành du lịch nói riêng. Trong mùa mưa bão, nhiều hoạt động du lịch, nhất là hoạt động ngoài trời bị đình trệ, gây thất thu không nhỏ. Điều đáng ghi nhận là, trong những năm vừa qua, Đà Nẵng đã có nhiều giải pháp hợp lý được đưa ra để khai thác tối đa những lợi thế và giảm đến mức tối thiểu các thiệt hại do điều kiện tự nhiên mang lại, giúp ngành du lịch phát triển nhanh theo hướng bền vững.

3.2. Ảnh hưởng của điều kiện kinh tế

Có thể nói, những năm vừa qua, du lịch Đà Nẵng đã thừa hưởng được một điều kiện kinh tế khá tốt để phát triển theo hướng bền vững, đó là:

Ở tầm vĩ mô, sự phát triển của ngành du lịch thành phố Đà Nẵng luôn được sự quan tâm hỗ trợ của Đảng và Nhà nước. Bộ Chính trị đã xác định phải xây dựng Đà Nẵng thành một trung tâm du lịch lớn của cả nước [3]. Chính phủ đã hỗ trợ du lịch Đà Nẵng phát triển bằng việc trực tiếp đầu tư mở rộng và nâng cấp sân bay quốc tế Đà Nẵng, mở rộng và hiện đại hóa cảng Tiên Sa; mở rộng và nâng cấp quốc lộ 1A, đặc biệt là xây dựng hầm đường bộ vượt đèo Hải Vân, đồng thời cũng đưa ra nhiều chính sách thông thoáng, tạo điều kiện cho du khách đến với Đà Nẵng một cách thuận tiện (cấp thị thực, lưu trú, đi lại, mua bán...).

Ở địa phương, du lịch được Đảng bộ và Chính quyền xác định là một ngành kinh tế mũi nhọn, do đó đã có nhiều chính sách và giải pháp ưu đãi. Nhờ đó Đà Nẵng đã trở thành địa phương có cơ sở hạ tầng tốt nhất và có các cơ chế, chính sách tốt nhất đối với sự phát triển ngành du lịch theo hướng bền vững.

3.3. Ảnh hưởng của điều kiện xã hội

Điều kiện xã hội ở Đà Nẵng cũng đã có ảnh hưởng khá tốt đến phát triển du lịch theo hướng bền vững. Trình độ dân trí của người dân tương đối cao, đặc biệt, người dân Đà Nẵng đã có nhận thức khá tốt về trách nhiệm của mình đối với sự phát triển du lịch của Thành phố, họ luôn luôn chăm lo giữ gìn cho Thành phố của mình sạch đẹp và luôn có thái độ thân thiện, lịch sự đối du khách, không có kiểu chèo kéo, gây phiền hà cho du khách như ở một số nơi khác. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển của du lịch, với việc mở rộng giao lưu với bên ngoài, bên cạnh những mặt tích cực là kinh tế phát triển, thu nhập và đời sống của người dân được nâng cao, thì cũng có những tác động tiêu cực nhất định đến với người dân trên địa bàn, nhất là văn hóa và lối sống không lành mạnh, tệ nạn xã hội. Song thời gian qua, Đà Nẵng đã ngăn

chặn những tác động tiêu cực này khá thành công. Theo kết quả khảo sát của Viện Nghiên cứu Phát triển kinh tế xã hội thành phố Đà Nẵng năm 2011 thì yếu tố “du lịch tác động tích cực đến văn hoá xã hội thành phố” đạt mức điểm trung bình là 4,16 điểm trong khi lựa chọn nhiều nhất là 4 và độ lệch chuẩn là 0,816 [4]. Mức điểm này được xem là cao, có thể đánh giá tác động của du lịch đối với xã hội trên địa bàn thành phố là rất tích cực và khả năng tác động tiêu cực đến xã hội của du lịch thành phố chưa lớn, vẫn nằm trong tầm kiểm soát của các cơ quan chức năng trên địa bàn.

4. Giải pháp và những kiến nghị để phát triển du lịch Đà Nẵng theo hướng bền vững

4.1. Giải pháp phát triển bền vững về tự nhiên

Hầu hết các quốc gia có ngành du lịch đều hướng tới phát triển bền vững, trong đó đặc biệt quan tâm đến khía cạnh môi trường. Trong điều kiện cụ thể của thành phố Đà Nẵng, ngành du lịch cần quan tâm những vấn đề cụ thể sau:

- *Đối với môi trường tự nhiên:* Cùng với mục tiêu bảo vệ tính đa dạng của thiên nhiên, cần duy trì và cải tạo cảnh quan biển, đặc biệt là cảnh quan ven biển từ Nam Ô đến Thuận Phước, Sơn Trà đến Non Nước, hai ven bờ sông Hàn... tăng cường hơn nữa đầu tư xây dựng hệ thống thu gom, xử lý rác thải ven vịnh Đà Nẵng và bờ biển Sơn Trà - Non Nước, hạn chế tối đa các ảnh hưởng tiêu cực tới môi trường; có biện pháp bảo vệ nghiêm ngặt rừng cấm Sơn Trà và khu bảo tồn thiên nhiên, tăng diện tích cây xanh trong nội thành và các khu tham quan, tăng cường trồng cây xanh ven biển, các khu du lịch sinh thái.

- *Đối với môi trường nhân văn*

Kiến trúc các công trình du lịch hài hoà với thiên nhiên, mang bản sắc văn hoá truyền thống đặc trưng của địa phương, phát triển các mô hình du lịch tạo điều kiện gìn giữ và phát huy môi trường văn hoá, lịch sử và xã hội.

Nâng cao nhận thức của cộng đồng về du lịch, cách thức ứng xử văn minh và thân thiện đối với du khách quốc tế, tạo sự gần gũi thoải mái cho du khách khi đến Đà Nẵng.

Cần xây dựng một chiến lược quốc gia riêng về phát triển du lịch có trách nhiệm, từ đó làm cơ sở để thể chế hóa các sáng kiến, nội dung du lịch, có trách nhiệm trong các chương trình xây dựng chính sách, các văn bản quy phạm pháp luật, các kế hoạch, quy hoạch du lịch.

4.2. Giải pháp phát triển bền vững về kinh tế - quản lý

Để du lịch phát triển bền vững về kinh tế đòi hỏi trước hết ngành cần có chiến lược và quy hoạch dài hạn trên cơ sở xem xét chiến lược về quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố và chiến lược, quy hoạch ngành du lịch cả nước. Trên cơ sở tiềm năng và thực trạng phát triển kinh tế xã hội hiện nay, quan điểm phát triển kinh tế xã hội Thành phố để xác định nhiệm vụ ngành du lịch trong tương lai, bảo đảm phát triển phù hợp các mục tiêu chung của Thành phố.

- *Giải pháp về đầu tư phát triển*

Đầu tư phát triển du lịch nhằm tăng cơ sở vật chất, kỹ thuật cho một ngành kinh tế mũi nhọn, vì vậy cần tạo ra chuyển biến tích cực trong công tác đầu tư phát triển du lịch với những chính sách ưu đãi, hướng đầu tư vào những điểm còn hạn chế của du lịch và hỗ trợ các hướng phát triển ưu

tiên trong xây dựng các khu, tuyến điểm du lịch, trong việc tôn tạo cảnh quan, môi trường, các di tích lịch sử, văn hoá...

Tập trung đầu tư du lịch vào các địa bàn trọng điểm song song với việc nâng cấp các khu, điểm du lịch ở các vùng du lịch. Đẩy mạnh việc chuyển đổi cơ cấu đầu tư theo hướng phát triển bền vững, loại bỏ các công trình đầu tư kém hiệu quả, trọng tâm đầu tư vào các công trình then chốt mang tính đột phá.

Bên cạnh đó, cần nâng cao chất lượng dịch vụ tại các cơ sở lưu trú; dự báo về lưu trú và cơ sở lưu trú du lịch làm cơ sở để xây dựng và công bố quy hoạch phát triển cơ sở lưu trú, đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của khách du lịch.

- *Giải pháp huy động và sử dụng nguồn vốn*

Trong thời gian tới cần tập trung huy động mọi nguồn lực có thể nhằm phát huy những tiềm năng du lịch sẵn có của Thành phố, tạo đà đưa du lịch phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn, góp phần đẩy nhanh tốc độ chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo đúng quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội của thành phố Đà Nẵng đến năm 2020.

Thực tế trong những năm gần đây, vốn ngân sách đã tập trung cho phát triển hạ tầng là chủ yếu, trong đó có hạ tầng du lịch, với nhịp độ tăng trưởng về đầu tư phát triển trung bình hàng năm thời kỳ 2005 -2010 gần 21%/năm. Tuy nhiên do quy mô kinh tế thành phố còn nhỏ bé, để giải quyết nguồn vốn phục vụ cho phát triển du lịch Đà Nẵng, cần chú trọng thực hiện tốt những giải pháp huy động và sử dụng nguồn vốn như khơi thông tất cả mọi nguồn vốn đầu tư trên địa bàn Thành phố, xây dựng cơ chế khuyến khích thu hút đầu tư từ các thành phần kinh tế để đầu tư xây dựng cơ sở vật chất du lịch, huy động nguồn vốn đầu tư nước ngoài đầu tư các khu du lịch chất lượng cao.

- *Giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch*

Nhiệm vụ nâng cao kỹ năng cho nhân lực của ngành đòi hỏi ngành du lịch có kế hoạch và chương trình đào tạo cụ thể, phù hợp với từng giai đoạn phát triển và từng lĩnh vực chuyên môn về quản lý, dịch vụ nhà hàng, dịch vụ lưu trú, dịch vụ lữ hành. Cần phát triển nguồn nhân lực du lịch và nghiên cứu ứng dụng khoa học công nghệ, khai thác triệt để thế mạnh về đào tạo phát triển nguồn nhân lực du lịch cao cấp của Đại học Đà Nẵng (Trường Đại học Kinh tế), củng cố và tăng cường tổ chức bộ máy quản lý về du lịch của thành phố Đà Nẵng để thực hiện tốt vai trò tham mưu cho Thành phố trong công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn.

4.3. Giải pháp phát triển bền vững về lịch sử - văn hoá - xã hội

Phát triển du lịch bền vững về xã hội có ý nghĩa quan trọng trong các hoạt động của ngành du lịch, không những có tác động để ngành du lịch hoạt động có hiệu quả mà còn giúp ngành du lịch hoạt động ổn định. Làm được mục tiêu trên, cần quan tâm đến các khía cạnh sau:

- *Giải pháp về tổ chức lãnh thổ du lịch:* Với quan điểm bền vững, phát triển du lịch tại thành phố Đà Nẵng cần tuân thủ các chỉ số về cấu trúc và hình thể của không gian (các yếu tố mang tính vật thể) làm cơ sở cho việc thực hiện các dự án phát triển; xem xét đầy đủ về “sức chứa”, giữa sự vượt trội của các thành phần tự nhiên so với thành phần

nhân tạo; hạn chế tối đa sự can thiệp vào môi trường thiên nhiên. Các phân khu chức năng sẽ được chia thành ba vùng rõ rệt: Vùng bảo vệ nghiêm ngặt, vùng bảo tồn phát triển, vùng đệm và vùng phát triển. Đó cũng là cơ sở để quản lý và bảo vệ các nguồn tài nguyên và môi trường, tính đa dạng sinh học cho toàn khu vực.

Bên cạnh một bộ khung quy hoạch được duyệt thì công tác thiết kế kiến trúc công trình cần đặc biệt quan tâm. Các công trình trong khu đô thị du lịch sinh thái cần lấy cảm hứng từ thiên nhiên, trên nền tảng quan điểm kiến trúc hữu cơ và cộng sinh. Kiến trúc công trình cần phải đi trước và xa hơn trong việc đáp ứng các yêu cầu về chuyển từ công năng đơn thuần thành một phần độc đáo của cảnh quan đô thị du lịch sinh thái. Các giải pháp kiến trúc phải phù hợp với đặc điểm địa hình, khí hậu, tạo ra tỷ lệ hài hòa giữa kiến trúc - con người - thiên nhiên. Các vật liệu thân thiện với địa phương được cân nhắc sử dụng như gỗ, sỏi, đá, mái ngói, mái lá, tre...

Theo đó các loại hình du lịch dịch vụ cần được khuyến khích đầu tư sẽ là du lịch dã ngoại, khu resort cao cấp, du lịch tín ngưỡng, khu biệt thự sườn núi cao cấp, trung tâm ẩm thực biển kết hợp với nhà hàng nổi, câu lạc bộ du thuyền, nhà trưng bày sinh vật biển, vườn thú, sân golf mini, phim trường, đồi casino, vườn thuốc, vật lý trị liệu, du lịch lặn biển, du lịch mạo hiểm...

Tập trung đầu tư xây dựng, đưa vào khai thác các khu du lịch biển, du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng, vui chơi giải trí như Non Nước - Ngũ Hành Sơn - Bắc Mỹ An; Mỹ Khê - Nam Thọ - Sơn Trà và khu du lịch phía Tây thành phố: Xuân Thiều - Nam Ô - Hải Vân; mở rộng không gian du lịch Bà Nà - Suối Mơ; các khu Nam - Tây Nam thành phố như Đồng Nghệ - Phước Nhơn; khu du lịch làng quê Hoà Xuân, Hoà Châu, Hoà Tiến, Thái Lai (Hoà Nhơn)... tổ chức du lịch núi, đầu tư các khu du lịch sinh thái làng quê gắn kết với các làng nghề truyền thống.

- *Giải pháp về xúc tiến du lịch:* Trước hết cần nâng cao nhận thức mọi mặt về du lịch các cấp, các ngành và nhân dân; có giải pháp thích hợp huy động các nguồn lực cho các hoạt động xúc tiến, quảng bá cho du lịch. Bên cạnh đó, cần tăng cường cung cấp thông tin du lịch cho du khách bằng cách bổ sung thêm các máy tra cứu dữ liệu thông tin du lịch, biển quảng cáo, biển chỉ dẫn về du lịch tại Khu Bảo tàng Điêu khắc Chăm, đường Bạch Đằng, trước Nhà hát Trưng Vương và tại các cửa ngõ ra vào thành phố, tổ chức các sự kiện, Famtrip, chương trình quảng bá du lịch, xuất bản ấn phẩm, website du lịch [5].

- *Giải pháp tăng cường liên kết giữa các ngành chức năng trong phát triển du lịch*

Thứ nhất, thực hiện tốt việc kết hợp giữa các ngành chức năng và địa phương trong việc đảm bảo môi trường du lịch tại các tuyến, điểm du lịch. Các quận, huyện là đơn vị chịu trách nhiệm chính trong lĩnh vực môi trường du lịch trên địa bàn. Công an thành phố và lực lượng thanh niên xung kích là đơn vị chịu trách nhiệm kiểm tra, giám sát việc thực hiện nhiệm vụ trên, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch là đơn vị chịu trách nhiệm phát hiện, kiểm tra, nắm tình hình báo cáo Thành phố chỉ đạo các quận, huyện thực hiện.

Thứ hai, nâng cao ý thức người dân trong việc giữ gìn nếp sống văn hoá, văn minh đô thị, luôn có thái độ ân cần,

thân thiện đối với khách du lịch, tạo tâm lý dễ chịu và thiện cảm cho du khách về con người Đà Nẵng. Đưa giáo dục du lịch và nếp sống văn minh, lịch sự vào trường học từ cấp tiểu học cho đến đại học. Giáo dục các em học sinh có ý thức giữ gìn vệ sinh, môi trường, ứng xử văn hoá ngay từ những năm đầu đời.

- *Giải pháp đề cao vai trò của cộng đồng dân cư*

Thứ nhất, cần tôn trọng vai trò của cộng đồng dân cư. Vận động và tôn trọng cộng đồng dân cư tham gia vào quá trình hoạch định chính sách và ra quyết định, nâng cao năng lực để cho họ hiện thực hóa các sáng kiến đề ra. Quá trình lập dự án, thẩm định và triển khai dự án du lịch cần có sự tham gia của địa phương nhằm giảm thiểu các tác động xã hội và tối đa hóa yếu tố tích cực.

Thứ hai, không ngừng nâng cao mức sống cho cộng đồng dân cư. Đảm bảo quyền lợi cho tất cả mọi người, đặc biệt là những nhóm người và cá nhân dễ bị tổn thương và thiệt thòi do du lịch phát triển.

Thứ ba, tôn trọng sự khác biệt về đời sống văn hóa giữa các cộng đồng, bảo đảm tính đa dạng về văn hóa giữa các dân tộc, trên cơ sở bảo đảm truyền thống văn hóa chung của người Việt Nam, tránh tình trạng truyền bá văn hóa nước ngoài không phù hợp với truyền thống văn hóa người Việt Nam.

4.4. Kiến nghị

4.4.1. Đối với thành phố Đà Nẵng

Từ thực trạng phát triển du lịch bền vững của thành phố Đà Nẵng đòi hỏi các cơ quan chức năng của thành phố cần rà soát, đánh giá và phân loại các dự án đầu tư du lịch đã được cấp phép, UBND thành phố xem xét lựa chọn các dự án khả thi và mang tính đột phá phù hợp với nhu cầu ưu tiên phát triển của ngành để có chính sách khuyến khích, ưu đãi thích hợp.

Để bảo đảm phát triển bền vững cần phải có chiến lược phát triển dài hạn, quy hoạch chung, phân khu chức năng, phân vùng quản lý rõ ràng; sớm ban hành điều lệ xây dựng riêng; các dự án khi được đầu tư xây dựng tại bán đảo nên tổ chức các cuộc thi chọn phương án tối ưu theo chuẩn của một khu đô thị du lịch mang tính đặc trưng cao; cần nghiên cứu và xây dựng các chính sách đầu tư, giảm tiền thuê đất để khuyến khích mật độ xây dựng thấp; chú ý trong việc tuyên truyền giáo dục cộng đồng, thường xuyên kiểm tra và có biện pháp mạnh đối với những người phá rừng lấy gỗ, săn bắt thú; xây dựng ý thức giữ gìn môi trường sinh thái trong cộng đồng cư dân đô thị.

4.4.2. Đối với Trung ương

Để Đà Nẵng thực sự trở thành thành phố trung tâm của Miền Trung theo Nghị quyết số 33 của Bộ Chính trị, đề nghị Trung ương tiếp tục có chính sách ưu đãi riêng cho Đà Nẵng. Rà soát các quy định, chính sách có liên quan đến du lịch và điều chỉnh cho phù hợp; tiếp tục cải thiện hơn nữa môi trường đầu tư để thu hút ngày càng nhiều đầu tư trực tiếp nước ngoài vào lĩnh vực du lịch.

Hoàn thiện hệ thống pháp luật chuyên ngành Du lịch, đẩy mạnh cải cách hành chính, đơn giản hoá các thủ tục liên quan nhằm tạo nhiều thuận lợi cho du khách quốc tế khi đến du lịch tại Việt Nam, nhất là vấn đề visa.

Nâng cao năng lực cạnh tranh của các ngành phụ trợ

như cấp điện, nước, giao thông vận tải, thông tin liên lạc, thanh toán quốc tế... góp phần nâng cao chất lượng du lịch đồng bộ, giá thành hợp lý tạo ra thế cạnh tranh bền vững và tăng cường thu hút khách du lịch ở từng địa phương và của cả nước.

Đưa vấn đề khuyến khích hoặc bắt buộc các doanh nghiệp kinh doanh lữ hành mua bảo hiểm cho du khách trong thời gian thực hiện chương trình du lịch vào Luật Du lịch. Nếu làm tốt công tác bảo hiểm du lịch qua việc phối hợp tốt với ngành du lịch sẽ có thêm một nguồn thu đáng kể cho ngân sách nhà nước, nhưng quan trọng hơn là tạo cho du khách du lịch sự an tâm trong suốt chuyến đi.

5. Kết luận

Có thể thấy rằng, phát triển du lịch bền vững không chỉ là vấn đề riêng của thành phố Đà Nẵng mà nó luôn là vấn đề cấp bách đối với quá trình phát triển du lịch Việt Nam.

Do đó, việc nhận diện đúng và đầy đủ về các nhân tố ảnh hưởng đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc đề ra các giải pháp tốt nhất cho việc phát triển du lịch bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- [1] Leszek Butowski (2012), Sustainable Tourism – A model Approach, Vistula University, Poland.
- [2] Phạm Trung Lương (2000), *Tài nguyên và môi trường du lịch Việt Nam*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [3] Bộ Chính trị, Nghị quyết Số 33/NQ-TW ngày 16 tháng 10 năm 2003 về “*Xây dựng và phát triển Đà Nẵng trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá*”.
- [4] Hồ Kỳ Minh cùng các tác giả (2011), Phát triển bền vững ngành du lịch trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đến năm 2020, Viện Nghiên cứu và Phát triển Kinh tế xã hội thành phố Đà Nẵng.
- [5] UBND TP. Đà Nẵng, Quyết định số 7099/QĐ-UBND ngày 17 tháng 9 năm 2010 về “*Phê duyệt Quy hoạch tổng thể ngành văn hóa, thể thao và du lịch thành phố Đà Nẵng đến năm 2020*”.

(BBT nhận bài: 21/03/2016, phản biện xong: 29/03/2016)